

II

(Ανακοινώσεις)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

COVID-19

Κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με τα μέτρα διαχείρισης των συνόρων για την προστασία της υγείας και τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας εμπορευμάτων και βασικών υπηρεσιών

(2020/C 86 I/01)

Η κρίση του κοροναϊού τόνισε την πρόκληση που συνιστά η προστασία της υγείας του πληθυσμού με παράλληλη αποφυγή των διαταραχών στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, την παράδοση των εμπορευμάτων και την παροχή βασικών υπηρεσιών σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η εφαρμογή των πολιτικών της Ένωσης όσον αφορά τους ελέγχους προσώπων και εμπορευμάτων θα πρέπει να διέπεται από την αρχή της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών.

Για να αποτραπούν οι ελλείψεις και για να μην επιδεινωθούν οι κοινωνικές και οικονομικές δυσκολίες που ήδη αντιμετωπίζουν όλες οι ευρωπαϊκές χώρες, η διατήρηση της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς είναι καθοριστικής σημασίας. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να θεσπίζουν μέτρα που θέτουν σε κίνδυνο την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς για τα εμπορεύματα, και ιδίως των αλυσίδων εφοδιασμού, ή να προβαίνουν σε αθέμιτες πρακτικές.

Τα κράτη μέλη πρέπει να δέχονται τους πολίτες και κατοίκους τους και να διευκολύνουν τη διέλευση άλλων πολιτών και κατοίκων της ΕΕ που επιστρέφουν στην πατρίδα τους.

Όσον αφορά τα μέτρα που συνδέονται με τη διαχείριση των συνόρων, ο συντονισμός σε επίπεδο ΕΕ έχει καίρια σημασία.

Ως εκ τούτου, οι παρούσες κατευθυντήριες οδηγίες καθορίζουν τις αρχές για μια κοινή προσέγγιση μιας αποτελεσματικής διαχείρισης των συνόρων, προκειμένου να προστατεύεται η υγεία και παράλληλα να διατηρείται η ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς.

I. Μεταφορές εμπορευμάτων και υπηρεσιών

1. Ο τομέας των μεταφορών και της κινητικότητας είναι ουσιαστικός για τη διασφάλιση της οικονομικής συνέχειας. Η συλλογική και συντονισμένη δράση είναι απαραίτητη. Η παροχή υπηρεσιών επείγουσας μεταφοράς θα πρέπει να έχει προτεραιότητα στο πλαίσιο του συστήματος μεταφορών (π.χ. μέσω «πράσινων λωρίδων»).
2. Τα μέτρα ελέγχου δεν θα πρέπει να υπονομεύουν τη συνέχεια της οικονομικής δραστηριότητας και θα πρέπει να διατηρούν τη λειτουργία των αλυσίδων εφοδιασμού. Η απρόσκοπτη μεταφορά εμπορευμάτων είναι καθοριστική για να διατηρηθεί η διαθεσιμότητα αγαθών, ιδίως βασικών αγαθών όπως οι προμήθειες τροφίμων, συμπεριλαμβανομένου του ζωικού κεφαλαίου, ιατρικός και προστατευτικός εξοπλισμός και προμήθειες ζωτικής σημασίας. Γενικότερα, τέτοια μέτρα δεν θα πρέπει να προκαλούν σοβαρές διαταραχές των αλυσίδων εφοδιασμού, των ουσιαστικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος και των εθνικών οικονομιών καθώς και της οικονομίας της ΕΕ συνολικά.
3. Θα πρέπει να επιτρέπονται οι επαγγελματικές μετακινήσεις για να διασφαλίζεται η μεταφορά εμπορευμάτων και υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό, η διευκόλυνση της ασφαλούς κυκλοφορίας των εργαζομένων στον τομέα των μεταφορών, μεταξύ αυτών και των οδηγών φορτηγών και συρμών, πιλότων και πληρωμάτων αεροσκαφών, στα εσωτερικά και εξωτερικά σύνορα, αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για να διασφαλιστεί η κατάλληλη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και του απαραίτητου προσωπικού.

4. Στην περίπτωση που τα κράτη μέλη επιβάλλουν περιορισμούς στη μεταφορά εμπορευμάτων και επιβατών για λόγους δημόσιας υγείας, αυτό θα πρέπει να γίνεται μόνο εφόσον οι εν λόγω περιορισμοί είναι:
  - α. διαφανείς, δηλαδή κατοχυρώνονται σε δημόσιες δηλώσεις/έγγραφα,
  - β. δεόντως αιτιολογημένοι, δηλαδή πρέπει να διατυπώνουν τους λόγους και τη σχέση με τη νόσο Covid-19. Οι αιτιολογήσεις πρέπει να βασίζονται σε επιστημονικά στοιχεία και να υποστηρίζονται από τις συστάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) και του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC).
  - γ. αναλογικοί, δηλαδή να μην υπερβαίνουν το αυστηρώς αναγκαίο,
  - δ. συναφείς και ειδικοί, δηλαδή οι περιορισμοί σε οποιοδήποτε από τους διάφορους τρόπους μεταφοράς πρέπει να είναι προσαρμοσμένοι στον συγκεκριμένο τρόπο μεταφοράς, και
  - ε. να μην εισάγουν διακρίσεις.
5. Κάθε προβλεπόμενος περιορισμός των μεταφορών θα πρέπει να κοινοποιείται στην Επιτροπή και σε όλα τα κράτη μέλη εγκαίρως και, εν πάση περιπτώσει, πριν από τη θέση σε εφαρμογή του, με την επιφύλαξη των ειδικών κανόνων που αφορούν τα μέτρα έκτακτης ανάγκης στον τομέα των αερομεταφορών.

II. Παραδόσεις εμπορευμάτων

6. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διατηρήσουν την ελεύθερη κυκλοφορία όλων των εμπορευμάτων. Ειδικότερα, θα πρέπει να διασφαλίζουν την αλυσίδα εφοδιασμού βασικών προϊόντων, όπως φάρμακα, ιατρικός εξοπλισμός, βασικά και ευαλλοίωτα τρόφιμα και ζωικό κεφάλαιο. Δεν θα πρέπει να επιβληθεί κανένας περιορισμός στην κυκλοφορία των εμπορευμάτων στην ενιαία αγορά, ειδικότερα (χωρίς να περιορίζεται σε αυτά) βασικών ειδών που σχετίζονται με την υγεία και ευαλλοίωτων αγαθών, ιδίως τροφίμων, εκτός εάν αιτιολογείται δεόντως. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν λωρίδες μεταφοράς προτεραιότητας για τη μεταφορά εμπορευμάτων (π.χ. μέσω «πράσινων λωρίδων») και να εξετάσουν τη δυνατότητα άρσης των απαγορεύσεων για τα σαββατοκύριακα.
7. Δεν θα πρέπει να επιβληθούν πρόσθετες πιστοποιήσεις για τα εμπορεύματα που κυκλοφορούν νόμιμα εντός της ενιαίας αγοράς της ΕΕ. Θα πρέπει να τονιστεί ότι, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων, δεν υπάρχουν αποδείξεις για το ότι τα τρόφιμα αποτελούν πηγή μετάδοσης της νόσου Covid-19 ⁽¹⁾.
8. Οι εργαζόμενοι στον τομέα των μεταφορών, κυρίως αλλά όχι μόνο, οι οποίοι μεταφέρουν βασικά είδη, θα πρέπει να είναι σε θέση να κυκλοφορούν στα σύνορα ανάλογα με τις ανάγκες, ενώ δεν θα πρέπει να τίθεται σε κίνδυνο η ασφάλειά τους σε καμία περίπτωση.
9. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν τον συνεχή ανεφοδιασμό για να καλύπτονται οι ανάγκες του πληθυσμού, να αποτρέπονται οι οριακές κινήσεις όσον αφορά την πραγματοποίηση αγορών καθώς και ο κίνδυνος επικίνδυνου συνωστισμού στα καταστήματα, γεγονός που θα απαιτήσει την προδραστική δέσμευση από ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού.
10. Ειδικοί μεταφορικοί κόμβοι (π.χ. λιμένες, αερολιμένες, εφοδιαστική) θα πρέπει να ενισχυθούν κατά περίπτωση.

III. Μέτρα σχετικά με την υγεία

11. Πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για τα άτομα που θεωρούνται ότι αποτελούν κίνδυνο για τη δημόσια υγεία λόγω της νόσου Covid-19. Θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στην κατάλληλη φροντίδα υγείας, ανάλογα με την ιεράρχηση των διαφόρων περιστατικών στα εθνικά συστήματα υγείας.

(1) <https://efsa.europa.eu/en/news/coronavirus-no-evidence-food-source-or-transmission-route>

12. Με βάση τις βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζουν οι υγειονομικές αρχές στα κράτη μέλη, συνιστώνται τα ακόλουθα μέτρα στα εξωτερικά σύνορα, κατά περίπτωση:
- Εφαρμογή μέτρων ελέγχου κατά την είσοδο (προκαταρκτικός ^(?) και δευτερεύων ^(?) έλεγχος) που θα αποσκοπούν στην αξιολόγηση της ύπαρξης συμπτωμάτων και/ή της έκθεσης στη νόσο Covid-19 των ταξιδιωτών που αφικνούνται από πληγείσες περιοχές ή χώρες, Συμπλήρωση ενός εντύπου δημόσιας υγείας από τους επιβάτες εντός του αεροσκάφους, του πλοίου, του τραίνου ή του λεωφορείου που φθάνει είτε απευθείας είτε με ενδιάμεση στάση από πληγείσες περιοχές ή χώρες, Συμπλήρωση μιας ναυτικής δήλωσης υγείας για όλες τις αφίξεις πλοίων, με αναφορά όλων των λιμένων κατάπλου,
  - Παροχή ενημερωτικού υλικού (φυλλάδια, διαφημιστικά, αφίσες, ηλεκτρονικές διαφάνειες, κλπ.) προς διανομή σε ταξιδιώτες οι οποίοι αφικνούνται ή αναχωρούν από πληγείσες περιοχές,
  - Εφαρμογή μέτρων ελέγχου κατά την έξοδο που αποσκοπούν στην εκτίμηση της ύπαρξης συμπτωμάτων και/ή της έκθεσης στη νόσο Covid-19 ταξιδιωτών που αναχωρούν από τις πληγείσες χώρες. Δεν θα επιτρέπεται να ταξιδεύουν οι ταξιδιώτες για τους οποίους διαπιστώνεται ότι έχουν εκτεθεί ή προσβληθεί από την νόσο Covid-19.
  - Απομόνωση των ύποπτων περιστατικών και μεταφορά των πραγματικών περιστατικών σε εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης. Οι αρχές και από τις δύο πλευρές των συνόρων θα πρέπει να συμφωνήσουν σχετικά με τον κατάλληλο χειρισμό των περιπτώσεων ατόμων που θεωρούνται ότι αποτελούν κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, όπως περαιτέρω εξετάσεις, απομόνωση ή καραντίνα και υγειονομική περίθαλψη – είτε στη χώρα άφιξης ή, κατόπιν συμφωνίας, στη χώρα αναχώρησης.
13. Προκειμένου οι εν λόγω έλεγχοι να είναι αποτελεσματικοί, τα ακόλουθα συνιστούν βέλτιστη πρακτική:
- Καθορισμός τυποποιημένων επιχειρησιακών διαδικασιών και διασφάλιση επαρκούς αριθμού προσωπικού κατάλληλα εκπαιδευμένου,
  - Παροχή προστατευτικού εξοπλισμού για τους εργαζόμενους στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης καθώς και για εκείνους που δεν εργάζονται στον τομέα της υγείας, και
  - Παροχή επικαιροποιημένων πληροφοριών για το προσωπικό του τομέα της υγείας και άλλο σχετικό προσωπικό στα σημεία εισόδου, όπως προσωπικό ασφαλείας, αστυνομία, τελωνεία, επιθεωρητές του κράτους του λιμένα, πλοηγοί λιμένα και υπηρεσίες καθαρισμού.

Τα περισσότερα από αυτά τα μέτρα πρέπει να θεσπίζονται ή να ελέγχονται από τις υγειονομικές αρχές. Οι συνοριακές αρχές διαδραματίζουν ουσιαστικό υποστηρικτικό ρόλο, μεταξύ άλλων με την παροχή πληροφοριών σε επιβάτες και με την άμεση αναφορά περιπτώσεων που προκαλούν ανησυχία στις κατάλληλες υγειονομικές υπηρεσίες.

IV. Εξωτερικά σύνορα

14. Όλα τα πρόσωπα, υπήκοοι της ΕΕ και υπήκοοι τρίτων χωρών, που διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα για να εισέλθουν στον χώρο Σένγκεν υπόκεινται σε συστηματικό έλεγχο στα σημεία διέλευσης των συνόρων. Οι συνοριακοί έλεγχοι μπορεί να περιλαμβάνουν έλεγχο υγείας όπως καθορίζεται στο τμήμα III.
15. Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να αρνούνται την είσοδο σε μη διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών όταν εμφανίζουν σχετικά συμπτώματα ή έχουν εκτεθεί ιδιαίτερα στον κίνδυνο λοίμωξης και θεωρούνται ότι αποτελούν απειλή για τη δημόσια υγεία.
16. Εναλλακτικά μέτρα της άρνησης εισόδου, όπως απομόνωση ή καραντίνα, μπορεί να εφαρμόζονται όταν θεωρούνται περισσότερο αποτελεσματικά.
17. Κάθε απόφαση για άρνηση εισόδου πρέπει να είναι αναλογική και να μην εισάγει διακρίσεις. Ένα μέτρο θεωρείται αναλογικό υπό τον όρο ότι έχει ληφθεί κατόπιν διαβούλευσης των υγειονομικών αρχών οι οποίες το έχουν θεωρήσει κατάλληλο και αναγκαίο για λόγους δημόσιας υγείας.

(?) Ο προκαταρκτικός έλεγχος περιλαμβάνει μια αρχική εκτίμηση από προσωπικό που μπορεί να μη διαθέτει αναγκαστικά ιατρική κατάρτιση. Οι ενέργειες περιλαμβάνουν οπτική παρατήρηση των ταξιδιωτών για να διαπιστωθούν τυχόν συμπτώματα της λοιμώδους νόσου, μέτρηση της θερμοκρασίας σώματος των ταξιδιωτών και συμπλήρωση ενός ερωτηματολογίου από τους ταξιδιώτες στο οποίο θα καλούνται να απαντήσουν αν εμφανίζουν συμπτώματα και/ή αν έχουν εκτεθεί στον λοιμογόνο παράγοντα.

(?) Ο δευτερεύων έλεγχος θα πρέπει να διενεργείται από προσωπικό με ιατρική εκπαίδευση. Περιλαμβάνει μια σε βάθος συνέντευξη, συγκεκριμένη ιατρική και εργαστηριακή εξέταση και δεύτερη μέτρηση της θερμοκρασίας.

V. Εσωτερικά σύνορα

18. Τα κράτη μέλη μπορούν να επαναφέρουν προσωρινούς συνοριακούς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα εάν αιτιολογούνται για λόγους δημόσιας πολιτικής ή εσωτερικής ασφάλειας. Σε εξαιρετικά κρίσιμη κατάσταση, ένα κράτος μέλος μπορεί να προσδιορίσει την ανάγκη επαναφοράς συνοριακών ελέγχων ως αντίδραση στον κίνδυνο που συνιστά μια μολυσματική νόσος. Τα κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιούν την επαναφορά συνοριακών ελέγχων σύμφωνα με τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν.
  19. Οι εν λόγω έλεγχοι θα πρέπει να διενεργούνται με αναλογικό τρόπο και με τη δέουσα προσοχή στην υγεία των ατόμων. Δεν θα πρέπει να απαγορεύεται η είσοδος στα άτομα που ασθενούν αλλά θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα όπως αναφέρεται στο σημείο 11.
  20. Η διεξαγωγή ελέγχων υγείας όλων των ατόμων που εισέρχονται στο έδαφος των κρατών μελών δεν απαιτεί την επίσημη θέσπιση ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.
  21. Για τους πολίτες της ΕΕ, θα πρέπει να εξασφαλίζονται οι διασφαλίσεις που καθορίζονται στην οδηγία για την ελεύθερη κυκλοφορία. Ειδικότερα, πρέπει να διασφαλίζεται η μη εισαγωγή διακρίσεων μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών και των πολιτών της ΕΕ που διαμένουν σε αυτά. Ένα κράτος μέλος δεν πρέπει να αρνείται την είσοδο σε πολίτες της ΕΕ ή σε υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν στο έδαφός του και πρέπει να διευκολύνει τη διέλευση άλλων πολιτών της ΕΕ και διαμενόντων οι οποίοι επιστρέφουν στην πατρίδα τους. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, όπως να απαιτούν από τα άτομα που εισέρχονται στο έδαφός τους να υποβληθούν σε αυτοαπομόνωση ή παρόμοια μέτρα κατά την επιστροφή τους από περιοχή που πλήττεται από τη νόσο Covid-19, υπό την προϋπόθεση ότι επιβάλλουν τις ίδιες απαιτήσεις στους δικούς τους υπηκόους.
  22. Οι συνοριακοί έλεγχοι, αν θεσπιστούν στα εσωτερικά σύνορα, θα πρέπει να οργανωθούν κατά τρόπο που εμποδίζει τις μαζικές συγκεντρώσεις (π.χ. ουρές), οι οποίες αυξάνουν τον κίνδυνο εξάπλωσης του ιού.
  23. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτρέπουν και να διευκολύνουν τη διέλευση μεθοριακών εργαζομένων, κυρίως αλλά όχι μόνο εκείνων που εργάζονται στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης και των τροφίμων, και σε άλλες βασικές υπηρεσίες (π.χ. φροντίδα παιδιών, φροντίδα ηλικιωμένων, βασικό προσωπικό υπηρεσιών κοινής ωφελείας) ώστε να διασφαλιστεί η συνέχεια της επαγγελματικής δραστηριότητας.
  24. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συντονίζονται για τη διεξαγωγή ελέγχων υγείας στη μία πλευρά των συνόρων για να αποτρέπονται οι αλληλεπικαλύψεις και να περιορίζονται οι χρόνοι αναμονής.
  25. Τα κράτη μέλη, και ιδίως τα γειτονικά κράτη μέλη, θα πρέπει να συνεργάζονται στενά και να συντονίζονται σε επίπεδο ΕΕ ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και η αναλογικότητα των μέτρων που θεσπίζονται.
-